

PATVIRTINTA
Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano
Baranausko gimnazijos direktoriaus
2017 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. V-65

SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO KAIŠIADORIŲ R. RUMŠIŠKIŲ ANTANO BARANAUSKO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti gimnazijai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato smurto stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. Į smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, turi reaguoti ir jį stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo smurtaujančių ar patiriančių smurtą amžiaus ir pareigų.

3.4. Gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta: mokinių prieš mokinius, gimnazijos darbuotojų prieš mokinius, mokinių prieš gimnazijos darbuotojus, mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus, darbuotojų prieš kitus gimnazijos darbuotojus.

4. Visi gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su gimnazijos smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **Smurtas** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

Smurtas apibrėžiamas kaip:

5.1.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios:** užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.1.5. **fizinis smurtas:** grasinimas sutrikdyti žmogaus sveikatą, mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas ir pan.

5.2. **smurtą patiriantis vaikas** – mokinys, prieš kurį yra smurtaujama;

5.3. **smurtaujantis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ir/ar prisidedantis prie jo;

5.4. **smurtą patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, prieš kurį smurtauja mokinys (-iai);

5.5. **smurto stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie smurtą;

5.6. **smurto prevencija** – veikla, skirta smurto rizikai mažinti imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **smurto intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems smurto dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. **smurto prevencijos ir intervencijos stebėseną** – smurto situacijos gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II SKYRIUS SMURTO STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, o ją vykdo visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazija puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų gimnazijos darbuotojų elgesys ir veikla (gimnazijos strateginis planas, gimnazijos ugdymo planas, VGK planas, bendrojo lavinimo dalykų ilgalaikiai planai, klasės auklėtojų planai, neformaliojo ugdymo programos).

9. Gimnazijoje susitarta dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus/laukiamas, tiek neleistinas/nepageidaujamas mokinių elgesys, numatomi mokinių skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems gimnazijos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas gimnazijos darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų mokinių elgesį (gimnazijos nuostatai, gimnazijos Bendruomenės etikos kodeksas, elgesio taisyklės, mokinių pozityvaus elgesio formavimo programa, mokinių priėmimo į gimnaziją ugdymo sutartis).

10. Gimnazijos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos gimnazijoje puoselėjimą, reagavimą į smurtą pagal gimnazijos nustatytą tvarką.

11. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisijos nariai, kurie:

11.1. inicijuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus kas du metus;

11.2. surenka duomenis apie smurtą iš „Smurto fiksavimo lentelės“ (priedas 1) ir "Smurto atvejų registracijos žurnalo protokolų" (priedas 2) (ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį) ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

11.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą analizės duomenimis rengia smurto prevencijos ir intervencijos priemonių planą ir jį koreguoja;

11.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

11.5. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

11.6. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl tvarkos aprašo tobulinimo;

11.7. apie visus smurto atvejus ir intervencines veiklas informuoja gimnazijos direktorių;

11.8. atlieka kitus šiame tvarkos apraše numatytus veiksmus.

12. Klasės auklėtojai vykdo smurto stebėseną ir prevenciją savo klasėje:

12.1. kuria psichologiškai saugų klasės mikroklimatą, nuolat stebi situaciją klasėje ir aptaria ją su mokiniais;

12.2. klasės valandėlių metu aptaria su mokiniais smurto formas: aiškinasi, kas joms būdinga, kaip jas atpažinti, tinkamai reaguoti, kuo skiriasi smurto nuo konfliktinės situacijos, kokios yra pagalbos galimybės;

12.3. vykdo “Gyvenimo įgūdžių ugdymo programoje” numatytas veiklas;

12.4. tėvų susirinkimo metu aptaria klasės mikroklimatą, vykdo tėvų švietimą smurto prevencijos temomis, skatina tėvus nedelsiant reaguoti į informaciją apie smurtą, bendradarbiauti sprendžiant konfliktines situacijas, kad jos neperaugtų į smurtą;

12.5. išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą klasėje, informuoja vaiko gerovės komisijos atsakingus narius apie taikytų prevencijos priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu.

13. Švietimo pagalbos specialistai vykdo smurto stebėseną ir prevenciją pagal savo veiklos pobūdį.

III SKYRIUS SMURTO INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

14. Bet kuris gimnazijos darbuotojas įtaręs, sužinojęs ar pastebėjęs smurtą reaguoja pagal nustatytą tvarką:

14.1. **patyčių** (žodinės, fizinės, socialinės, elektroninės) atveju reagujama pagal “Drausminimo kopėtėlių” tvarką (priedas 3);

14.2. **fizinio smurto** atveju pagal „Reagavimo į smurtą“ tvarką (priedas 4).

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

Smurto atvejų registracijos žurnalo protokolas

Data: _____ Laikas: _____

Mokiniai, kurie dalyvavo:

Vardas: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Vardas: _____ Klasė: _____

Mokinio vaidmuo situacijoje: _____

Smurto pobūdis (pažymėkite visus smurto tipus, kurie tinka šiai situacijai):

- Elektroninės patyčios
- Pravardžiavimas, užgauliojimas, erzinimas
- Pravardžiavimas, užgaulūs komentarai, susiję su rase, tautybe arba odos spalva
- Pravardžiavimas, užgaulūs komentarai arba ženklai ir gestai su seksualine potekste
- Fizinės patyčios
- Gandų skleidimas
- Socialinis izoliavimas / atstūmimas
- Daiktų, kurie priklauso kitam mokiniui, atėmimas
- Grasinimai / mėginimas įbauginti
- Kita: _____

Situacijos aprašymas:

Incidento vieta: _____ Apie incidentą pranešė: _____

Kokių veiksmų imtasi:

Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko
gimnazijoje tvarkos aprašo
priedas 3

DRAUSMINIMO KOPĖTĖLIŲ TVARKA

1 PAKOPA

1.1 Patyčių atvejis fiksuojamas „Smurto fiksavimo lentelėje“ (toliau- lentelė);

1.2 Pravedamas trumpas korekcinis pokalbis.

2 PAKOPA

2.1 Atvejis fiksuojamas lentelėje;

2.2 Surašomas smurto atvejo protokolas (toliau-protokolas) ir apie atvejį informuojamas klasės auklėtojas;

2.3 Trumpas korekcinis pokalbis su dviem suaugusiais (vienas iš jų klasės auklėtojas arba socialinis pedagogas).

3 PAKOPA

3.1 Atvejis fiksuojamas lentelėje;

3.2 Surašomas atvejo protokolas ir apie atvejį informuojamas socialinis pedagogas arba psichologas;

3.3 Pokalbis su socialiniu pedagogu ir psichologu;

3.4 Apie vykdytą smurtą pranešama tėvams.

4 PAKOPA

4.1 Atvejis fiksuojamas lentelėje;

4.2 Surašomas atvejo protokolas ir apie atvejį informuojamas VGK grupės narys;

4.3 Mokinio tėvai (globėjai) kviečiami į mokyklą ;

4.4 Mokinio elgesys dalyvaujant mokinio tėvams (globėjams) svarstomas VGK grupėje.

5 PAKOPA

5.1 Atvejis fiksuojamas lentelėje;

5.2 Surašomas atvejo protokolas ir apie atvejį informuojamas VGK pirmininkas;

5.3 Mokinio elgesys svarstomas VGK išplėstiniame posėdyje dalyvaujant mokinio tėvams (globėjams).

6 PAKOPA

6.1 Atvejis fiksuojamas lentelėje;

6.2 Surašomas atvejo protokolas ir apie atvejį informuojamas direktorius;

6.3 Gimnazijos tarybos posėdyje dalyvaujant mokinio tėvams (globėjams) svarstomas klausimas dėl siūlymo mokiniui keisti ugdymo įstaigą.

Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Baranausko
gimnazijoje tvarkos aprašo
priedas 4

REAGAVIMO Į FIZINĮ SMURTĄ TVARKA

1. Įvykis turi būti nutrauktas. Jeigu pedagogas/darbuotojas nusprendžia, kad įsikišti gali būti pavojinga jo sveikatai ar gyvybei, jis turi pasišalinti ir privalo nedelsdamas pranešti policijai.
2. Būtina apsaugoti vaikų sveikatą ir gyvybę. Jeigu mokinys turi ginklą, pedagogas/darbuotojas turi siekti, kad kuo daugiau mokinių būtų evakuota iš pavojingos zonos.
3. Nukentėjusiesiems suteikiama būtinoji pagalba. Jeigu vaikai yra sužaloti, pedagogas/darbuotojas turi suteikti pirmąją medicinos pagalbą arba pakviesti medicinos darbuotojus.
4. Apie įvykį būtina pranešti. Įvykį nutraukęs asmuo apie įvykį praneša socialiniam pedagogui ar budinčiam administracijos vadovui, kurie veikia pagal "Drausminimo kopėtelių" 4 pakopą.